8342
II

Oprawiono w r. 1942.

Pawlicki II 75

8342
II

II 75

Scriptorum veterum nova collectio e vaticanis codicibus edita ab Angelo Majo - Romae, typis vaticanis - 1825-1838.

W pierwszym tomie, który po większej części obejmuje pisarzy kościelnych, mianowicie Euzebiusza, znajduje się na samém czele następujące dziełko Euzebiusza:
Ἐκλογὴ ἐν συντόμῳ ἐκ τῶν συντεθέντων ὑπὸ Εὐσεβίου πρὸς Στέφανον περὶ τῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ζητημάτων καὶ λύσεων.-
Jest to szesnaście małych rozprawek, pisanych do niejakiegoś Stefana, stylem dość prostym, ale ówcześnie rozwlekłym; zajmują się wszystkie kwestyami nowego testamentu, po większej części genealogią J. Jezusa. Na końcu szesnastej rozprawki czytamy te słowa: Ταῦτά σοι ἐξ ἡμῶν, ἱερώτατε ἀνδρῶν καὶ φιλοπονώτατε υἱὲ Στέφανε, γνησίας ὄντα δείγματα διαθέσεως, ἀνακείσθω.
Tytuł pierwszej tezy brzmi:
Διὰ τί τὸν Ἰωσὴφ ἀλλ' οὐ τὴν Μαρίαν οἱ εὐαγγελισταὶ γενεαλογοῦσιν;
Jako najważniejszą przytacza przyczynę, że dla ludzi owego czasu Marya koniecznie mieć musiała męża; inaczej byłaby uległa karze cudzołóstwa. Dlatego nie powiła w domu rodzicielskiem, lecz dopiero po ślubie, jednakże przed małżeńskiem dotknięciem, które nigdy nie miało miejsca. Chociaż napisano dziona,

Józef ją otrzymał z rozkazu bożego. Skoro zaś Chrystus u współziomków swoich za syna Józefowego, potrzebował genealogii ojca, a wykaz macierzyńskich przodków był zbytecznym, skoro podług prawa mojżeszowego mąż żonę był obowiązany wybierać pośród córek swego rodu. Zresztą i Marya była z rodu Dawidowego. Elżbieta zaś, która uchodzi za krewną N. Panny, jest nią o tyle, o ile wszystkie plemiona żydowskie z jednego wywodziły się pradziada. Była bowiem z plemienia Lewi, tymczasem dom Dawidowy należał do plemienia Judy, które tylko z plemieniem Benjamin było ściślej powinowacone.

Szesnasta rozprawa ma napis:

Πῶς ἀπὸ τῆς Βηθλεέμ ὁ μὲν Ματθαῖος εἰς Αἴγυπτον ἱστορεῖ, ὁ δὲ Λουκᾶς εἰς Ἱερουσαλήμ, κἀκεῖθεν εἰς Ναζαρὲθ πρὸς τῶν γονέων φέρεσθαι τὸν Ἰησοῦν.

Podług Łukasza Marya powiła dziecko w Betleem i złożyła w żłobie, ośm dni później zaniesiono je do Jerozolimy, aby takowe dać obrzezać, potem rodzice Jezusa wrócili do domu. Mateusz zaś opowiada, że trzej królowie, gdy przybyli z darami i z pokłonem dla Dzieciątka, w krótce potem rodzina św. uciekła do Egiptu, potem nastąpiła rzeź betleemska. Euzebiusz godzi te dwa opowiadania w ten sposób, że słowa ś. Łukasza odnosi do czasu dawniejszego, i po upływie niejakiegoś czasu Marya-

z Józefem przybyli raz drugi do Betleem, stanęli w gospodzie, a nie w stajence i tam się przywitali ich królowie. Od narodzenia p. Jezusa aż do przybycia Magów upłynęło może z lat dwa, czem świadczy rozkaz Herodów, żeby wszystkie dzieci dwuletnie i młodsze wygubiono. —

Eusebii Caesariensis ex commentario in Lucam fragmenta.

Obszerne to dzieło umieścił wydawca w tym samym tomie co poprzednie rozprawki, pisane ad Stephanum. Styl wszędzie jasny, ale dosyć rozwlekły: więcej autor skłonnym jest do historycznych dyssertacyj, niż do filozoficznych badań. Wiele zaś kwestyj rozbieranych w tym komentarzu, znajdują się już w owym dziełku ad Stephanum a to często temi samemi słowy. Myślę, że Euzebiusz pierw pojedyncze kwestye ewangielii rozbierawszy, później rezultat badań swoich zebrał w jeden wielki komentarz.

Ad Luc. I. 26 = quaest. I.
" III. 23 = — II.
23 = — III.
23 = — V. VI.

Ad IV. 18 - gdzie mowa o dziewięciu błogosławieństwach, Euzebiusz bynajmniej nie rozumie "ubogich w duchu" których będzie królestwo boskie, lecz biednych: ὁ μὲν σωτὴρ τῶν μακαρισμῶν ἀπαρχόμενος, τοῖς πτωχοῖς τὸν οὐράνιον ἐπηγγείλατο πλοῦτον καὶ τῶν οὐρανῶν βασιλείαν.

Ad V.10. Dowiadujemy się, że stolice kościelne w Cezarei (w Palestynie), w Antiochii syryjskiej i w Rzymie Piotr sam założył, kościół aleksandryjski założył pomocnik jego (ὁ αὐτοῦ φοιτητής) Markus.
Tamże mówi o ś. Janie, synu Zebedeuszym, że ewangelia jego, tłumaczona na język grecki i barbarzyński rozniosła sławę jego po całym świecie: οὕτω δὲ καὶ Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ Ζεβεδαίου, ὃν ἐπὶ τῆς ἁλιείας, ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ καταρτίζοντα τὰ δίκτυα θεασάμενος, τῆς αὐτῆς ἠξίωσε κλήσεώς τε καὶ ἐπαγγελίας, καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἐκλάμπει τοὔνομα, καὶ οἱ λόγοι τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς καταυγάζουσι, διὰ τῆς αὐτοῦ παραδοθείσης τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς παντοίᾳ γλώσσῃ ἑλληνικῇ τε καὶ βαρβάρῳ μεταβληθείσης, ὡς ἐξάκουστόν τε πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας κηρυττομένης.

Ad. VI.20 powiada, że w pierwszym rzędzie dostępują zbawienia wiernego, zaś ci, co dobrowolnie ponoszą ubóstwo z miłości do Chrystusa: ὁ πρῶτος ἀνιόντων βαθμὸς ὁ τῶν διὰ θεὸν πτωχευόντων τυγχάνει· εἶεν δ' ἂν οὗτοι οἱ πάντων τῶν τοῦ παρόντος βίου τιμίων καταολιγωρήσαντες, οἱ πτωχεύοντες τῇ μετριοφροσύνῃ, οἱ καὶ εἰς ἄκρον ἐλάσαντες ἀκτημοσύνης διὰ τὴν κατὰ θεὸν φιλοσοφίαν, τοῦ σωτηρίου μακαρισμοῦ τεύξονται.

τοιούτους δι' αὐτοὺς τοὺς πρώτους αὐτῷ μαθητεύοντας ἀπειργάσατο· διὸ καὶ εἰς αὐτῶν πρόσωπον κατὰ θάτερον τῶν εὐαγγελιστῶν ἡρμόττετο λέγων, μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· τὸ γὰρ ὑμετέρα δεικτικῶς πρὸς παρόντας ἐλέγετο· — πρῶτος μὲν οὖν βαθμὸς τῶν σωτηρίων μακαρισμῶν οὗτος ἦν· ὁ συμβασιλεύειν αὐτῷ παριστὰς τοὺς τὴν δι' αὐτὸν πτωχείαν, καὶ τὸν ἄκρως ἀκτήμονα φιλόσοφόν τε καὶ θεοφιλῆ βίον ἀναδεδεγμένους, ἤγουν τοὺς ταπεινόφρονας.

ad. VI-21. zachodzi dwa razy: κατὰ τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι; πρῶτοι μὲν ἦσαν οἱ δηλωθέντες πτωχοὶ τῷ πνεύματι — gdyż opuszczenie τῷ πνεύματι późniejszym jest dodatkiem, a w pierwszym razie wcale nie mogło być w [illegible], gdyż zanadto sprzeciwiał się temu sens wyrazów. [illegible] dalej czytamy: οἱ μὲν οὖν πρῶτοι τὴν ἄκραν ἀκτήμονα μετήρχοντο ἀγωγὴν τοῦ βίου, διὰ πάσης αὐτῶν τῆς ζωῆς τοῖς ~~τῆς~~ ἀρετῆς ἄθλοις ἐναγωνιζόμενοι —

Zaprzestałem w czytaniu 1. tomu na tem miejscu w środę 15. września, następnego dnia nie zastałem go w bibliotece, rozpocząłem więc tom II.

Tomus II.

Konstanty Porfirogenita, syn Leona, wnuk Bazylego panował od 911 - 960, umarł skutkiem trucizny, zadanej mu przez syna, w roku 55. życia swego. Nie tylko sam własnemi utworami wzbogacał literaturę bizantyńskiej stolicy, lecz kazał mężom uczonym z dawnych ksiąg najważniejsze miejsca zbierać w obszerne wyciągi. Teofanes zebrał w wyciągach książki medyczne, Simeon metaphrastes żywoty świętych, bezimienny jakiś kontynuował historyka Teofanesa. Prócz tego za jego nakazem zrobiono wyciągi z najrozmaitszych dzieł; tak powstało 20 ksiąg o rolnictwie, 2 księgi o ~~dawaniu~~ lecz. koni hipiatryce, nareszcie eklogi z Afrykana i pisarzy innych. W ten sam sposób zebrano historyków w jedno wielkie dzieło, jednakże nie mieszając wyciągi z różnych autorów, lecz jednego historyka mieszcząc po drugim w skróceniu, bez względu na chronologię literatury dziejowej. Ogromny ten materyał rozdzielono na 53 obszerne działy z których I. titulus: de legationibus, ~~pisany~~ sporządzony przez Jana Konstantynopolitańczyka i II: de virtutibus ac vitiis, już były znane i wydane. Trzeci, nowy titulus wynalazł Angelus Maj, w manuskrypcie (palimpseście) watykańskim; noszący napis: de sententiis, autor tego jak i 2 ½ tytułu nieznani; pozostały jednakże dzieło przednowy. Manuskrypt ten

obejmuje ~~wydanie~~ po raz pierwszy wyciągi z Polibiusza, Diodora Sycylijczyka, Appiana, Diona, Jamblicha, Dexippa, Eunapiusza, Menandra; wydanych zaś i znanych Xenofonta, Arriana, Procopiusza, Agathiasza, Teofilakta, których Maj w wydaniu swem opuścił.

Polibiusz.

Napisał 40 ksiąg dziejów od zdobycia Rzymu przez Gallów, aż do zburzenia Kartaginy i Koryntu, prócz rzymskiej historyi i innych narodów dotykając. Zachowało się tylko 5 ksiąg, z innych mamy aż do 17. nieprzerwane excerpta – potem wyciągi w tytule "legationes" wydanym przez Ursyna i w tytule "de virtutibus ac vitiis", wydanym przez Waleryusza. Wszystkie te ~~wyjątki~~ urywki umieścił Sweighäuser w swojem wydaniu.

W tytule watykańskim, odkrytym przez Maja, "De sententiis" mamy wyciągi od końca 6. ks. aż do końca 39. Zajmują w palimpseście wspomnianym ~~około~~ prawie 100 stronnic, niektóre części już były znane skąd-inąd i dla tego opuścił je Mai w swojem wydaniu. Na stronie 206. manuskr. powiada eclogiarius, że miał uszkodzony manuskrypt Polybiusza do pracy swojej, miał tylko przednową do 14. ks. potem brakowało 30 kart. Wyciągi te nie są bardzo obszerne, tylko z 12. ks. mamy ~~liczne~~ obfite wypiski. –

~~Lutosławski~~ Zdaje ~~się pod...~~ mówi z wielkiem uznaniem o Pytagorasie B. II. p. 30–33.

Diodorus Siculus.

Najlepiej zachowany w tem manuskr. obejmuje 7. quaterniones, z których na 5 mieszczą się części nieznane. Pierwsze 6 ks. skrócone przyjęto, od 7. do 11. ciągną się wypiski dotąd nieznane, ks. XII. i XIII. znane już, dla tego opuszczone; ks. XIII. i XIV brakują w manuskr. znanym (już od) Dawnego – wyciągi od XV–XX opuszczone, bo znane, potem znów nieznane idą wypiski od 21. – do końca 40. ks. t.j. do końca dzieła Diodora. Z 20 pierwszych ks. Diodora znamy z innych źródeł tylko 6. nie znamy, gdyż i w tym pal. wypadło. Historia Diodora obejmuje ks. 40, od czasów najdawniejszych do wojny domowej Cezara; pozostało 15: 1–5, 11–20, inne znane w wyciągach i fragm. Diod. korzystał często z Polybiusza.

Pierwszy raz wydany został Diod. pod panowaniem Mikołaja V papieża przez Poggiusza, z manuskr. watykańsk. Wydanie to obejmuje 5 pierwszych ks. z łacińskiej wersyi.

Dionysius Halicarnassensis.

Autor ten raz pierwszy wydany i tłomaczył na łacinę Florentyńczyk Lapus Birago dostawszy na cel ten 2 rękopisma od papieża Pawła II. Jednakże już przed Pawłem II miał Mikołaj V ten sam ;

zamiar, znajduje się bowiem w bibliotece Ambrosiana w Medyolanie tłomaczenie łacińskie pierwszej księgi Dionyzusza, dokonane przez Medyolańczyka Lampus Birago, z polecenia Mikołaja V.
Dionyzius napisał 20 ksiąg rzymskich starożytności, sięgające od założenia miasta aż do początku pierwszej wojny punickiej - jest to lat blisko 500. Zachowało się tylko 10 pierwszych ksiąg i część jedenastej. Dionyzius Porfirogenita miał jeszcze dzieło pupełne, oprócz tego eclogae Ursinianae i Walesianae, znane już od dawna. Nowe resztki wynalazł Mai w Medyolanie (w Ambrosiana) i wydał 1861, uważał je jednak za epitome dokonane przez samego autora. Dopiero później przekonał się, że to były excerpta.
Komentarz do Dionyzusza napisał niejakiś Joannes Canabutius, zawiera przedmowę i 96 rozdz. - najlepsze wydanie Kollara (Suppl. bibl. vindob. I. p. 503 sqq. W rozd. XV. powiada Canabutius że pisze 1500 lat od później Dionyzusza. Żyje się że żył około połowy wieku 15. - Swe dzieło jego poświęcone chrześciańskim władzcy Samotraky na wyspie tej rządziła panowała rodzina genueńska Katalużyjów (gens Catalusia) aż do r. 1463. Kanabutius był prawdopodobnie katolikiem, bo wyraża się z wielkiem uszanowaniem i nawet z zapałem o rzymskim pontyfikacie.

Z Kanabuczyusa dowiadujemy się, że Dionyzius urodził się w Halikarnosi (cap. 15), że przybył do Rzymu za panowania Oktawiana Augusta i tam przepędził lat 22 poświęcając czas ten studyum łacińskiego języka i łacińskich i greckich historyków, co pisali kiedykolwiek o Rzymie (cap. 17)

Appianus

alexandryjczyk zajmuje tylko dwie karty wyciągów i wszystkie miejsca wzięte z niego, już były skądinąd znane, oprócz 3 fragm. z historji gallijskiej, numidyjskiej i macedońskiej. Obszerne wydanie i zupełne zrobił Schweighäuser. Princeps editio wyszła za staraniem papieża Mikołaja V, o czem świadczy Candidus Decembrius w przedmowie do tego wydania

Dio Cassius.

Joannes Aurispa, sekretarz (a secretis) papieża Eugieniusza IV i Mikołaja V pierwszy część autora tego przełożył na łacinę. Ks. 78 i 79. wyszły cześciowo ex cod. ursiniano, teraz cod. vaticanus. Wyborne wydanie Reimara tegoż autora korzystało nad, wyjmujący z źródeł watyk. Mai trzy manuskr. nowe wynalazł wszystkie rozprzestrzeniające wiadomość naszą o Diońie.

Dio napisał historyą rzymską, od pierwszych początków aż do 8. roku panowania Alexandra Sewera (229 po Chr.) w 80 ks. Pierwsze 34 ks. z częścią 35. zaginęły były, ks. 53 - 60 mają wielkie lakuny,

od 60-80 nic się nie zachowało, wyjąwszy Xiphilini annalium imperialium compendium et ~~Teodori~~ excerpta ostatnich 19 ks. sporządzone przez jakiegoś Teodora. 11.

Później znalazły się wyciągi in eclogis Ursinianis "de legationibus", in eclogis Valesianis i mnogie drobne fragm. - wszystko razem zebrane w wydaniu Reimara. Nowe szczątki wynalazł Mai w zbiorze de sententiis, excerpta inedita ~~rozpoczynają~~ zaczynają się od końca Dionowej przedmowy i idą nieprzerwanym ciągiem aż do bitwy kannejskiej. Od bitwy tej aż do panowania Augusta jest przerwa w manuskr. historia Cezarów w palimps. tylko to, coś zawiera szczątki niewydane, większość już znaną jest. Jednakże znane części nie opuścił, lecz razem umieścił, bo zawierają wiele wariantów od znanych cod. Photius (cod. 71) świadczy, że Dio nie doprowadził historyi swojej dalej, jak do panowania Aleksandra Sewera, zdaje się jednak że ją na Heliogabalu zakończył, ~~lekko~~ krótko tylko dotykając początku panowania Aleksandrowego, dla gorliwości wyświadczając panującemu monarsze.

W watykańskim palimps. historya jego idzie nieprzerwanym ciągiem aż do wielkiego Konstantyna jest to bezimienna kontynuacya Diona, sporządzona przez chrześciańskiego autora, jak widać z p. 244. Na początku panowania Konstantynowego ~~wypadają się~~ zginęło ~~wypadło~~ wiele kart palimps. nie wiemy

wszu, jak daleko sięgała ta kontynuacya. Planudes, eclogiarius Diona znał ten dodatek i przestaje na panowaniu Trajana, skąd można wnioskować, że na panowaniu tem się kończyła praca kontynuatora i że to wiek gdy był, w którym żył.

Planudasa dwa są rękopisma watykańskie, pisane na papierze, jeden z w. XIV, drugi późniejszy. Zawarte w nich są excerpta Strabonis, Pausaniae i Dionis. Są wyciągi te krótsze od wyciągów Porfirogenity, jednakże z większą starannością i przezornością dokonane.

Trzecim źródłem do Diona było dla Maja florilegium vaticanum, zachowane w 3 rękop., z których wystarczy z w. X najdokładniejszy i najlepszy. Dzieli się na rozdziały, loci communes tak jak Stobaeus, Damascenus i inni eclogiarii. Jest rozdziałów 59: περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. 2. περὶ φρονήσεως καὶ βουλῆς. 3. περὶ ἀγνείας καὶ σωφροσύνης. 4. περὶ δικαιοσύνης. 5. περὶ ἐλεημοσύνης. 6. περὶ εὐεργεσίας καὶ χάριτος i t. d. – 32. περὶ γυναικῶν. 45. περὶ τοῦ γνῶθι σαυτόν. 53. περὶ γέλωτος. 54. περὶ ἐνυπνίων. 57. περὶ τοῦ ὅτι δεῖ τιμᾶν ἀρετὴν καὶ κολάζειν κακίαν. 58. περὶ τοῦ εὔκολος ἡ κακία καὶ δυσπόριστος ἡ ἀρετή. 59. περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἄριστον.

Autorem użytych w tym zbiorze nadrozmaicie

jest złoż, przeciez bardzo wiele miejsc znachodzi się w innych podobnych zbiorach.
Daleko mniejszej wartości jest florilegium Georgidi, w którem także kilka miejsc Diona się zachowało.
Jeden fragm. Diona odkrył wydawca w Suidasie.
Zdaje się że inne urywki znajdują się w w cod. med. ś. Jana Damasceńskiego i innym jakiemś florilegium niewydanem, o którem mówi Bandinius catal. gr. tom. I. p. 254. 370. –

Dexippus?

Ateńczyk napisał krótki zarys historyi od czasów bajecznych aż do Klaudyusza Gota, mało jednak zachowało się w palimps. wat.: jest to zbiór politycznych zdań i maksymów niejakiegoś Hyperidesa, który w Dexippie niewie mowy, potem list wodza jakiegoś do oblężonych jakiejś twierdzy, napominający ich do wytrwałości i przyobiecujący rychłą pomoc. Nareszcie mowa Dexippa do wojska ateńskiego zagrzewająca ich do walki przeciw Gotom, którzy rzeczywiście pobici zostali od Ateńczyków pod dowództwem Dexippa historyka.
Zresztą zebrał tu wszystkie zachowane cząstki tego historyka i razem z wiadomościami innych o nim umieścił w tym tomie.

Eunapius

rodem z Sardes (Σαρδιανός), z wiary poganin ~~wyznawał się~~ trudnił się sztuką lekarską a obok tejże wymową, historyą i pisaniem żywotów; kwitnął w w. 4. po Chr. i doszedł do 5. Żywoty sofistów, przez niego pisane, już dawniej były nam znane, historyą, jak dowiadujemy się z wat. palips., pisał na nowo i z pomocą Orybasiusza, dostarczającego mu źródeł. Rozpoczął ją od śmierci Klaudyusza gotyjskiego, gdzie przestał był Dexippus. Doprowadził ją, podług Focyusza do 10. roku panowania Arkadyusza (407 p. Chr.), w którym to r. ś. Jan Chryzostom udał się na wygnanie. Jednakże palpś. wat. obejmuje także panowanie Pulcheryi, czyli 10 lat później, tak iż przyjąć wypada, że albo Focyusz się omylił albo też ktoś inny dodatek ten sporządził. Co do stylu jednak i sposobu zapatrywania się i co do sądu dodatek w niczem nie różni się od głównego dzieła samego, zdaje się więc, że i reszta dzieła do tegoż należy autora. Chronologia temu się nie sprzeciwia:

r. 362 p. Chr. — 1. r. panow. Juliana miał Eunapius lat 16.
— 407 — 10 — Arkadyusza — — 58
— 414 — 1 — Pulcheryi — — 68.

Podług Focyusza doprowadził autor historyą aż do 58. r. swego żywota, podług wat. pal.

i wydania Maja cz. do 68. Reszta wiadomości Focyusza zgadza się zupełnie z urywkami zachowanemi w palimps. Napis w pal. ten: ἐκ τῆς ἱστορίας Εὐναπίου Σαρδιανοῦ τῆς μετὰ Δέξιππον νέας ἐκδόσεως. Styl zawiera wielką liczbę nowych wyrazów i złożeń, wiele nie historycznych, co gani Focyusz. Podług Focyusza istniały dwa wydania, pierwsze z ~~bardzo~~ nadzwyczajną zawziętością pisana przeciw chrześcijańskim cesarzom, drugie wyd. więcej ogłędne. Dla tego w wyciągach, gdzie zapewne z obydwóch wydań korzystano, obok otwartych zarzutów i nagan wiele ukrytych. Wiele [illegible] jest ~~było~~ [illegible] mnichów (p. 278), co pokazał in vita Aedesii. Co zaś już Focyusz wspomniał, że celem dzieła tego było wystawienie Juliana, potwierdza sam autor p. 282 — i przez tego sposób sądzenia i mówienia o tem cesarzu. Focyusz znał 14 ks. tego dzieła, z nich zachowały się wyjątki w tytule de legationibus ed. Hoeschelius — i drobne fragm. w Suidasie, nareszcie skrócona ~~dzieł~~ forma tego dzieła, sporządzona przez Zozima o czem świadczy Focyusz cod. 98 i cat. pal. Majus wygrzebał przedmowy do 1. i 2. ks. i niemałą liczbę wyjątków w tyt. de sententiis. Reszty zebrał Maj wszystkie fragm. znane, i nieznane, zachowane z jego historyi i wydał. —

16.

Menander

Byzantyńczyk napisał pod panowaniem Maurycyusza historyę w 8 ks. Spisy ~~wschodnich~~ wzmian na ~~Bizancyum~~ opowiadając od r. 560 – 582 po Chr. Nadzwyczaj wiele wyjątków w tyt. de legationibus, bardzo mało w tyt. de sententiis. Tylko drugie wyd. Maj - pierwszego nie powtórzył.

Inni autorowie

tegoż tytułu nieznani są, Jamblichus, Peter magister, Nicephorus Blemmydas, Eubulus, Julianus, Basilius Imperator, Photius (Germanus), Theodorus Metochita, o których później. –

Palimpsestus

Jest to volumen bardzo wielkie i piękne, pisane w w. X z różnemi ozdobami, w w. XIV na to napisano inne rzeczy greckie, odkrył go Maj 354 stronnic na ~~poło~~ każdej stronicy 32 wierszy. Podczas drugiego pisania pierwotny cod. zmięszany został, różne karty wypadły i zaginęły, jedne części wcisnięte w inne, tak iż praca uporządkowania była niezmierna. –

Szereg autorów rozpoczyna

Diodorus Siculus p. 1 – 121.

Διοδώρου ἐκ τῆς βιβλιοθήκης ἱστορικῆς ἐκλογαὶ τῶν βιβλίων ζ, η, θ, ι (7.8.9.10)

Na IX. 6 – stoi następujące paradoksowe miejsce:
Προέπιπτεν εἰς ἀνάξια τῆς περὶ αὐτὸν δόξης ἐπιθετήματα· δεινὸς γὰρ ὁ ἔρως σφῆλαι τοὺς νέους, καὶ μάλιστα τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ· διὸ καὶ παρεισήγαγον οἱ παλαιοὶ τῶν μυθογράφων τὸν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνίκητον Ἡρακλέα ὑπὸ τῆς τούτου δυνάμεως νικώμενον.

Poprzedzające i następujące fragm. mówią o wojnie fragm. nie stoją jednak z miejscem tem w żadnym bliższym związku.

A. Majus uważa: Difficile est divinare, de quonam homine loquatur hic Diodorus; namque eclogiarius morali tantum sententiae intentus, peccantis viri nomen reticuit. Ceterum veniebat in mentem ille juvenis qui apud Pausaniam IV. 9. falso dixit se vitiavisse Aristodemi filiam. Aliter quam Pausanias, narratione fortasse scr. Diodorus et pro mendacio rem veram posuerat. Vel fortasse intellegitur ille qui Hippomenis Atheniensium archontis filiae stuprum intulit apud eundem Diodorum in excerptis editis p. 550. Reapse messenii belli finis, quem modo Diodorus inscripsit, incidit in quartum Hippomenis archontis annum, uti diserte adnotat Pausanias IV. 13. Quare tempora utriusque rei congruunt. Denique cogitabam etiam de Gorgo messenio. –

pag. 17. Chilon Spartańczyk uznał ~~jako~~ za ojców mądrości [illegible], na kolumnie te trzy zdania: γνῶθι σεαυτόν. μηδὲν ἄγαν. ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. –

pag. 120. Ὅτι αἱ ἀνθρώπιναι ψυχαὶ μετέχουσι θείας τινὸς φύσεως, ἐνίοτε προκαταμαντευόμεναι τὰ μέλλοντα καὶ κατά τινας φυσικὰς εἰδωλοποιΐας προορῶνται τὸ συμβησόμενον· ὅπερ ταῖς τῶν Πιννητῶν γυναιξὶ συνέβη γενέσθαι· προκατωδύροντο γὰρ τὴν ἐσομένην συμφοράν.
Miasto Pinnetów w wojnie sprzymierzeńców pozostało wiernem Rzymianom: uległo wielkim prześladowaniom ze strony powstańców. ib. 121. —

Δίωνος ῥωμαϊκῆς ἱστορίας ἄλλαι ἐκλογαὶ μάλιστα ἀπὸ τοῦ βιβλίου α' εἰς λε (25).

p. 548. Rok 635 od założenia Rzymu wpada na 164 olympiadę:
ὅτι τὸ μετὰ τὸν πρῶτον τῆς Ῥώμης συνοικισμὸν ἑξακοσιοστὸν τριακοστὸν πέμπτον ἔτος, ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἑξηκοστῆς τετάρτης ἦν ὀλυμπιάδος.

p. 564.

Cf. Plut. vita Syllae 26. Dion wiele czerpał z Plutarcha. —

An. 671. ρκε'. Ὅτι Σύλλας ὁ ὕπατος ἀπάρας ἐξ Ἐφέσου προσχὼν εἰς ταῖς Ἀθήναις, ἐνδιατρίψας τῇ πόλει χρόνον τινὰ καὶ τὴν Ἀπελλικῶντος τὴν τοῦ Τηΐου καταλαβὼν ἐνταῦθα βιβλιοθήκην, ἐξείλετο ἐν ᾗ πλεῖστα τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου βιβλίων ἦν, οὔπω τοῖς πολλοῖς, ὥς φησι Πλούταρχος, γνωριζόμενα, ἀλλ' ἐντεῦθεν εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκφοιτήσαντα γνῶσιν.
Ustęp ten, zachowany u Suid. sub voce Σύλλας uważa Majus za Dionowy.

Konstantinus M. nie pisał na edyktach swoich: majestas mea, serenitas, tranquillitas mea, mandati cf.

Nicephori Blemmydae oratio, ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα cap. IV: ἐπαινῶ τὸν ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμον Κωνσταντῖνον τὸν μέγαν, ὅτι ἐν τοῖς ἐκείνου προστάγμασιν ἀντὶ τοῦ γράφειν· ἡ βασιλεία μου διορίζεται, ἡ γαληνότης μου παρακελεύεται, ἔγραφε· δηλοῖ ὅτι τὸ γαληνὸν καὶ ἥμερον, ἴδιον ἐξαιρέτως τῶν βασιλέων πλέον κοσμοῦν αὐτοὺς καὶ καλλωπίζον τῆς ἁλουργίδος τε καὶ τοῦ διαδήματος. (Majus II. p. 622.) γαληνότης δὲ μόνη τῆς βασιλικῆς ἀξίας ἐστὶν ἄσυλος θησαυρὸς καὶ ἀνεπιβούλευτος.

Polybius w frg. lib. 30 (Maj. II. 434) wspomina, że po zwyciężeniu Perseusza Aemilius przemówił do zgromadzenia i [illegible] nad ~~wspólnemi~~ przemiennością losu cytuje miejsce z dzieła Demetriosa Phalereo, wzięte z rozprawy tegoż o zmianie ἐν τῷ περὶ τῆς τύχης ὑπομνήματι. Demetrius powiada, że przed 50 laty nikt z Persów ani z Macedończyków nie byłby uwierzył, gdyby mu przepowiedział zniszczenie państwa perskiego i wywyższenie Macedonii, taka zmiana się losu kolejo. —

Niceph. Blemm. c. VI (cf. supra Maj. p. 633). εἰ γὰρ μὴ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὗτος (ὁ βασιλεὺς) γνῷ τὴν ἀλήθειαν, πόθεν ἕξει τὸ ἀξιόπιστον; ἢ πόθεν τὸ ἀρχόμενον καὶ ὑπήκοον ἐκπαιδευθείη τὴν τῶν λόγων ἀσφάλειαν. ἔσονται γὰρ πρὸς ἀλλήλους ἐν ὑποψίᾳ, ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ ἀρχόμενος, καὶ συγχύσεως τὰ πάντα μέλλουσιν εἶναι μεστὰ κατὰ τὴν τοῦ Ἐμπεδοκλέους δόξαν, ὃς ἐδόξαζεν, ὅτι τὰ ἐν κόσμῳ πάντα πράγματα ἦσαν ἐν συγχύσει καὶ ἀναμεμιγμένα, πρὸ τοῦ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν διακρίναι αὐτά,

καὶ ἔκαστον πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ συγγενὲς καταστῆσαι ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ τὰ δόγματα τοῦ τε Ἡρακλείτου καὶ Δημοκρίτου καὶ Ζήνωνος τοῦ ἀκινήτου, περὶ μίξεως καὶ ἐναντιουμένων ἀλλήλοις

Mayus. II. 345 sq.

Dexippos

O Dexippie mamy u ângelo antoron nastegarijsic niedomoni:

1) Eunapius, vita Porphyrii, fin. κατὰ τοὺς χρόνους ἐς Γαλιηνὸν καὶ Κλαύδιον, Τάκιτόν τε καὶ Αὐρηλιανὸν καὶ Πρόβον, ἦν Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας, ἀνὴρ ἁπάσης παιδείας τε καὶ δυνάμεως λογικῆς ἀνάπλεως.

2) Evagrius hist. lib. V. 24. Καὶ Δεξίππῳ δὲ πλεῖστα περὶ τούτων πεπόνηται, ἀπὸ μυθικῶν ἀρξαμένῳ, καὶ λήξαντι ἐς τὴν Κλαυδίου τοῦ μετὰ Γαλιηνὸν βασιλείαν· ᾧ συνανείληπται περὶ ὧν Κάρποι καὶ ἕτερα βάρβαρα ἔθνη κατά τὴν Ἑλλάδα καὶ Θράκην καὶ Ἰωνίαν διαπολεμοῦντες ἔπραξαν.

3) Suidas: Δέξιππος, Δεξίππου, ὁ Ἑρέννιος χρηματίσας, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γεγονὼς ἐπὶ Βαλεριανοῦ καὶ Γαλιηνοῦ καὶ Κλαυδίου δευτέρου καὶ Αὐρηλιανοῦ τῶν βασιλέων Ῥωμαίων.

4. Tzetzes chil. IX. hist. 274.

Δέξιππος ὁ φιλόσοφος, μύστης ὢν Ἰαμβλίχου,
Πολλὰ μὲν συνεγράψατο καὶ ἕτερα βιβλία,
Ὧν τῷ ἑνὶ ἐντέτυχον τῷ τῆς κατηγορίας.
Ἔγραψε δὲ καὶ σκυθικά, ἃ μέχρι νῦν οὐκ οἶδα,
καὶ ἕτερα ὡς εἴρηκα, μόνον τὸ δὲ δ' ἀνέγνων.

5. Lapis atheniensis apud Sponium itiner. T. III. part. II. p. 29.

Κατα το επερωτημα της εξ Αρεουπαγου βουλης και της βουλης [των Χ και] του δημου των Αθηναιων

Interpr. et illustr. Corsinius fast. att. T. II. p. 168. IV. p. 190: Dexippū fuisse archonte epon. olym. 262, ann. Chr. 268, qui erat Claudii gothici primus. –

τον αρξαντα την του βασιλεως εν θεσμοθεταις αρχην και αρξαντα την επωνυμον αρχην και πανηγυριαρχησαντα και αγωνοθετησαντα των μεγαλων Παναθηναιων οικοθεν ιερεα Παναγη Π. Ερεν. Δεξιππον Πτολεμαιου Ερμειον τον ρητορα και συγγραφεα αρετης ενεκα οι παιδες.

6. Trebellius in Gallieno c. 13.

Gotthi Byzantium et Asiam, deinceps Achajam omnem vastaverunt, et ab Atheniensibus duce Dexippo, scriptore horum temporum, victi sunt.

